

Dato: 26. januar 2015

Til alle kommuner i Aalborg stift
Til alle menighedsråd i Aalborg stift
Til alle provster i Aalborg stift
Til alle præster i Aalborg stift

Valg af begravelsesmåde, sted og afholdelse af udgifterne særligt med fokus på ubemidlede

Stiftet er blevet kontaktet af menighedsråd og kommuner, der er usikre på reglerne for valg af begravelsesmåde, sted og afholdelse af udgifterne til begravelsen. Stiftet vil i den anledning præcisere reglerne, særligt med fokus på ubemidlede.

1. Ligbrænding eller begravelse

Afdødes ønsker om begravelse eller brænding fremsat efter sit fyldte 15. år skal efterkommes i henhold til Lov om begravelse og ligbrænding § 8, stk. 1 og Bekendtgørelse om begravelse og ligbrænding § 3. Hvis der ikke foreligger nogen tilkendegivelser fra afdøde, skal ønsker fra den person, der fremsætter anmodning om foretagelse af ligbrænding eller begravelse, som udgangspunkt efterkommes, med mindre en person, der stod afdøde nærmere, fremsætter et afvigende herfra ønske, jfr. lovens § 8, stk. 3.

Udtrykket ”de nærmeste pårørende” er beskrevet i Kirkeministeriets cirkulære nr. 220 af 1. december 1975 om begravelse og ligbrænding under II pkt. 1 og omfatter i rangorden ægtefælle, børn, forældre eller søskende. Andre forhold end ægteskabs- og slægtskabsforhold, såsom faste samlivsforhold, plejeforhold og lignende vil efter omstændighederne kunne tages i betragtning.

Begravelsesmyndighedens afgørelse kan indbringes for skifteretten.

Begravelsen skal være sømmelig. Selve gravstedstypen kan dog godt være den billigste type (f.eks. anonym plæne eller plæne med plade), og kirken har ikke pligt til uden betaling at beplante og vedligeholde gravstedet ud over ukrudtsfjernelse. Gravstedet kan derfor udlægges med grus eller græs.

2. Gejstlig medvirken

Afdødes ønsker om gejstlig medvirken fremsat efter sit fyldte 15. år skal efterkommes i henhold til Lov om begravelse og ligbrænding § 8, stk. 2.

Såfremt afdøde på dødstidspunktet var medlem af Folkekirken, skal dette ligeledes ses som et udtryk for ønske om kirkelig begravelse med gejstlig medvirken, medmindre det modsatte godtgøres, jfr. Bekendtgørelse om begravelse og ligbrænding § 4, stk. 2. Det er begravelsesmyndigheden, der på grundlag af anmodningen, de med denne fulgte bevisligheder og øvrige foreliggende oplysninger afgør, om en præst skal medvirke ved begravelseshandlingen (højtideligheden). Herunder således om jordpåkastelsesritualet skal anvendes.

Hvis afdøde var medlem af folkekirken, og de pårørende ønsker en kirkelig begravelse eller bisættelse, er det ganske uproblematisk for begravelsesmyndigheden at tiltræde denne anmodning.

Hvis afdøde ikke var medlem af folkekirken eller et trossamfund udenfor folkekirken, og de pårørende derfor ikke ønsker en kirkelig handling, er det lige så uproblematisk for begravelsesmyndigheden at tiltræde anmodningen om, at der ikke skal være gejstlig medvirken.

Hvis de pårørende fremsætter ønske om, at der ikke skal være gejstlig medvirken, er det begravelsesmyndighedens opgave at fastslå, om dette er i overensstemmelse med afdødes ønske. I de tilfælde, hvor afdøde ikke ønsker en kirkelig begravelse eller bisættelse, eller hvis afdøde har taget afstand fra folkekirken på anden vis, bør begravelsesmyndigheden naturligvis følge ønsket. Der kan findes en vejledning om emnet på Viborg Stifts hjemmeside: <http://viborgstift.dk/praester/til-praester/begravelsesvejledning/vejledning-til-praester-vedr-medvirken-ved-begravelser-og-bisaettelser/>

Begravelsesmyndighedens afgørelse kan indbringes for skifteretten.

Når afdøde ikke efterlader sig pårørende, må bopælskommunen påtage sig de opgaver, der påhviler de nærmeste pårørende.

3. Begravelsessted

Sognepræsten på afdødes bopælssted er begravelsesmyndighed i henhold til Lov om begravelse og ligbrænding § 6, stk. 1. Sognets beboere har ret til at blive begravet på kirkegården i det sogn, hvor de bor, jfr. Lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 14, stk. 1. Kirkegården i sognet, hvori afdøde var bosiddende er derfor også som udgangspunkt begravelsessted.

Såfremt afdøde havde andet ønske om begravelsessted skal dette, for så vidt det er muligt, imødekommes.

Der må ikke anlægges særlige afdelinger for ubemidlede, jfr. lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 16. Ud fra samme betragtning kan der ikke anvendes bestemte kirkegårde til begravelse af ubemidlede. Aftaler om frafald af udgifter, hvis afdøde nedsættes på en bestemt kirkegård, kan derfor ej heller indgås.

4. Udgifter til begravelse

I henhold til Lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 16 gælder det, at ubemidlede altid har ret til at få et gravsted udlagt til begravelse uden vederlag. Dette betyder, at der fra kirkegårdens side altid, vederlagsfrit, skal stilles et gravsted/gravplads til rådighed til begravelse af den ubemidlede.

Der står ikke i loven, hvem der skal afholde udgifterne til gravstedet.

4.1 Boudlæg

Når et dødsbo bliver udlagt som boudlæg, beskriver Lov om skifte af dødsboer (dødsboskifteloven) i kap. 12, hvem der skal afholde udgifterne til begravelse. Et bo kaldes et boudlæg, når værdierne i boet efter fradrag for begravelsesomkostningerne m.m. er under 41.000 kr. (indeksreguleret tal fra 2014).

Den person, som får boet udlagt, er pligtig til at dække begravelsesomkostningerne.

Når boudlæg sker til kommunen, har kommunen pligt til at dække begravelsesomkostningerne, jfr. dødsboskiftelovens § 19, stk. 2 og kommentarerne i Karnov til dødsboskiftelovens § 19, stk. 1.

De rimelige udgifter til begravelsen inkluderer bl.a. køb og anlæg af gravsted, gravsten og vedligeholdelse af gravstedet i fredningsperioden, **jfr. kommentarerne i Karnov til dødsboskiftelovens § 18, stk. 1. Udgifterne skal være afholdt, for at de kan kræves dækket.**

4.2. Insolvent bo

Retsstillingen ved insolvente boer er anderledes, da insolvente boer altid behandles af skifteretten som bobestyrerboer.

Begravelsesudgifter er fortrinsberettiget i insolvente boer, jf. dødsboskiftelovens § 71, og skal således betales, så snart der er likvide midler.

Det er alene rimelige udgifter til begravelsen, der er fortrinsberettiget. Der er ingen trykt praksis om, hvad der forstås ved rimelige begravelsesudgifter. Rimelige begravelsesomkostninger kan bestå af bedemandsydelser, herunder de formelle papirer, rustvogn, særydelser som blomster og annoncering, kiste og urne, kirkelige ydelser, herunder køb af gravsted og gravkastning, samt en krematorieydelse.¹

Skifteretten fortolker reglerne således, at vedligeholdelsesudgifterne er fortrinsberettiget på samme måde som de øvrige rimelige begravelsesudgifter beskrevet i afsnittet ovenfor, da vedligeholdelse af gravstedet er en del af de naturlige begravelsesudgifter.

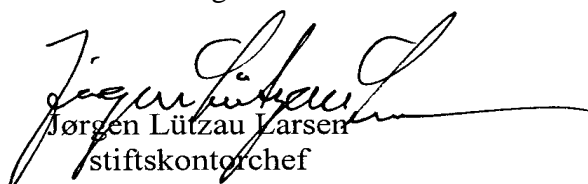
Det fremgår ikke klart af reglerne i dødsboskifteloven, hvem der skal bære udgifterne til begravelse ved insolvente boer, når disse ikke kan dækkes af boet.

Skifteretten fortolker reglerne således, at bestilleren af begravelsen skal bære udgifterne til begravelse, herunder køb af gravsted og vedligeholdelse, når udgifterne ikke kan dækkes af det insolvente bo.

4.3. Kirkeministeriets bemærkninger i notat af den 20. oktober 2014

Kirkeministeriet beskriver i notat af den 20. oktober 2014, at kommunerne også kan skønne, at en person var ubemidlet. I de tilfælde hvor kommunen skønner, at der er tale om en ubemidlet, og hvor begravelsen sker med tilskud fra kommunen, er det Kirkeministeriets opfattelse, at kirkegården er forpligtet til at udlægge et gravsted vederlagsfrit. Betaling for andre ydelser som gravning, tilkastning, renholdelse og vedligeholdelse af gravsted m.v. må afholdes af kommunen i overensstemmelse med de for kirkegården og krematoriet fastsatte takster herfor.

Med venlig hilsen

Jørgen Lützu Larsen
stiftskontorchef

¹ <http://www.fm.dk/publikationer/2000/vilkaar-for-doedsboer-arvinger-og-efterlevende/7-boets-forpligtelser-og-offentlig-maalrettet-stoette-hertil/>